

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет/інститут економічний

Кафедра фінансів

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фінанси страхових організацій

Освітня програма Фінанси, банківська справа і страхування

Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа і страхування

Галузь знань 07 Управління і адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 29 серпня 2021 р.

м. Івано-Франківськ - 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Фінанси страхових організацій
Викладач (-і)	Кропельницька С. О.
Контактний телефон викладача	+380503737169
Е-mail викладача	svitlana.kropelnyska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредита ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=101&id_cou=689
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна дисципліна «Фінанси страхових організацій» досліджує організацію роботи страхових організацій, страхову компанію як суб'єкта підприємницької діяльності і специфічну фінансову установу, резерви премій та збитків та метод їх формування, необхідність державного регулювання розміщення коштів страхових резервів та його зміст, порядок визначення прибутку від страхової організації, фінансову надійність страховика та чинники, що її забезпечують, оцінку платоспроможності страхової організації. Вивчення цієї дисципліни необхідно майбутньому фахівцю, щоб здійснювати розрахунок страхових премій як головного джерела надходжень страхової організації від операційної діяльності, розподіл прибутку страховика, формувати систему оподаткування страхової організації.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни «<u>Фінанси страхових організацій</u>» є послідовне формування знань в галузі фінансів страхової діяльності, що дає студентам можливість використовувати їх у подальшій роботі за обраним фахом.</p> <p>Основними цілями (завданнями) вивчення дисципліни «<u>Фінанси страхових організацій</u>» є вивчення сутності фінансів страховиків; порядку формування та розміщення страхових резервів і прибутку страховиків; порядку оподаткування і методу оцінки фінансового стану страховиків; фінансового моніторингу результатів діяльності страховиків.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Здатність бути критичним і самокритичним. Здатність працювати у команді. Здатність працювати автономно. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування). Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування. Здатність здійснювати ефективні комунікації. Здатність підтримувати належний рівень</p>	

знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу - 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	16
семінарські заняття / практичні / лабораторні	14
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
4-ий	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	Другий зі скороченим терміном навчання	вбірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
<p>Тема 1. Сутність фінансів страховика та особливості їх організації.</p> <p>Страхова компанія як суб'єкт підприємницької діяльності і специфічна фінансова установа. Сутність фінансів страхових організацій та необхідність їх державного регулювання. Фінансові ресурси страховика. Специфіка формування капіталу страхової компанії.</p>	Лекції, практичне заняття	[1-3, 4-7, 10, 11, 16,17,18, 20, 21]	Опрацювати лекційний матеріал, підготувати ся до практичного заняття, пройти тестування	5/10 балів	До наступного заняття за розкладом
<p>Тема 2. Грошові надходження страховиків.</p> <p>Сутність грошових надходжень страховиків та їх класифікація. Страхові премії як головне джерело надходжень страхової організації від операційної діяльності. Інші надходження страховиків від операційної діяльності. Грошові надходження страховиків від інвестиційної та фінансової діяльності; інші доходи.</p>	Лекції, практичне заняття	[1-3, 4-7, 10, 11, 16,17,18, 20]	Опрацювати лекційний матеріал, підготувати ся до практичного заняття, пройти тестування	5/10 балів	До наступного заняття за розкладом
<p>Тема 3. Страхові резерви, їх склад та порядок формування.</p> <p>Поняття страхових технічних резервів із</p>	Лекції, практичне заняття	[1, 2, 7, 8, 10, 11, 15, 16,17,18, 20, 21,	Опрацювати лекційний матеріал, підготувати ся до	5/10 балів	До наступного заняття за розкладом

загального страхування та їх склад. Резерви премій та методи їх формування. Резерви збитків та методи їх формування. Інші види технічних резервів та методи їх формування. Поняття резервів зі страхування життя та їх склад. Порядок розрахунку резервів довгострокових зобов'язань. Резерви належних виплат страхових сум.		24]	практичного заняття, підготувати есе		
Тема 4. Розміщення страхових резервів. Необхідність державного регулювання розміщення коштів страхових резервів та його зміст. Принципи розміщення коштів страхових резервів. Нормативи розміщення та інвестування коштів страхових технічних резервів страховиків, що здійснюють загальне страхування. Нормативи розміщення та інвестування коштів страхових технічних резервів страховиків, що здійснюють страхування життя.	Лекції, практичні заняття	[1, 2, 7, 8, 10, 11, 15, 16,17,18, 20, 21, 24]	Опрацювати лекційний матеріал, підготувати есе до практичного заняття, підготувати есе	5/10 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 5. Прибуток страховика, його формування та розподіл. Сутність прибутку страхової організації та його складові. Порядок визначення прибутку від страхової діяльності. Розподіл прибутку страховика.	Лекції, практичні заняття, самостійна робота на виконання РР	[1, 2, 5, 10, 11, 12, 16,17,18, 20, 21, 24]	Підготовка до підсумкової роботи/ індивідуальної РР	10 балів	До захисту на наступних заняттях
Тема 6. Оподаткування страховиків. Система оподаткування страхових організацій в Україні. Оподаткування страховиків податком на прибуток. Декларація з податку на доходи (прибуток) страховика та її зміст.	Лекції, практичні заняття, самостійна робота на виконання РР	[1, 2, 5, 10, 11, 12, 14, 16,17,18, 20, 21, 24]	Підготовка до підсумкової роботи/ індивідуальної РР	10 балів	До захисту на наступних заняттях
Тема 7. Оцінка фінансового стану страховика.	Лекції, практичні заняття	[1, 2, 5, 6, 10, 11, 12,	Захист підсумкової роботи/	10 балів	На підсумковому

<p>Поняття фінансового стану страховика. Фінансова надійність страховика та чинники, що її забезпечують. Показники оцінки фінансового стану страховика.</p>	<p>заняття, самостій на підготовка до комплексних тестів</p>	<p>13, 16,17,18, 20, 21, 22, 24]</p>	<p>індивідуальної РР</p>		<p>занятті</p>
<p>6. Система оцінювання курсу</p>					
<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>100 бальна “відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами; “добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках; “задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки; “незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p>				
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Відповідно до навчального плану, студент виконує одну індивідуальну (розрахункову) роботу, яка є обов’язковим елементом навчального процесу. Головна її мета спрямована на вдосконалення навичок самостійної, науково-практичної, творчої роботи із закріпленням тих знань, які були отримані під час його викладання.</p>				
<p>Семінарські заняття</p>	<p>Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов’язує теоретичне навчання і навчальну</p>				

	практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю ¹	Поточний контроль та самостійна робота – 10 балів Тестові завдання (проміжні) – 10 балів КСР (тести) – 10 балів Індивідуальне РР із захистом – 20 балів
7. Політика курсу	
<p>- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);</p> <p>- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;</p> <p>- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».</p> <p>Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом відповідно вимог кафедри, що встановлені на засіданні кафедри (співбесіда, реферат тощо).</p> <p>Пропущені практичні, семінарські та лабораторні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій Поточні „2”, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному, семінарському та лабораторному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.</p>	
8. Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Закон України “Про страхування”. Введено в дію Постановою ВР № 86/96-ВР від 07.03.96, із змінами та доповненнями. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80 2. Закон України “Про страхування” – 2021. URL: https://www.rada.gov.ua/news/Novyny/216655.html 3. Господарський кодекс України з коментарями: Науково-практичні коментарі URL: http://legalexpert.in.ua/komkodeks/hku/85-hku/2908-353.html. 4. Про господарські товариства : Закон України в редакції від 17.06.2018 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#n19. 5. Податковий кодекс України. Закон України 2755-VI в редакції від 01.08.2021. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text 6. Положення про обов'язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика: Розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 173 07.06.2018 № 850. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0782-18. 7. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України. – 2013. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13. 8. Про затвердження Методики формування страхових резервів за видами страхування, іншими, ніж страхування життя: Розпорядження Державної комісії з 	

¹ Умови оцінювання та допуску можуть змінюватись з врахуванням умов організації навчання через ситуацію, пов'язану з COVID-19.

- регулювання ринків фінансових послуг України від 17.12.2004 № 3104. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0019-05>.
9. Про затвердження Методики формування резервів із страхування життя : Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 27.01.2004 № 24. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0198-04#n16>.
 10. Крпельницька С.О. Методичні матеріали щодо змісту та організації самостійної роботи студентів, поточного і підсумкового контролю їх знань з дисципліни “Фінанси страхових організацій” для студентів денної і заочної форми навчання спеціальності “Фінанси, банківська справа і страхування” – Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника, 2021. – 72 с.
 11. Аберніхіна І. Г., Сокиринська І. Г. Фінанси страхових організацій : навчальний посібник / І. Г. Аберніхіна, І. Г. Сокиринська – Дніпро: Пороги, 2019. - с. 198.
 12. Свіглична О.С., Сташкевич Н.М. Управління фінансами страхових організацій: Навч. пос. Одеса: Атлант, 2015. 258 с.
 13. Клепікова О. А., Поліщук С. О., Сарамков О. А., Нечай Д. В. Аналіз головних показників фінансової стійкості страхової компанії з використання імітаційного моделювання // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія «Економічна». 2019. Вип. 96. С. 80-94.
 14. Маршук Л., Плахтій В. Особливості оподаткування страхових компаній в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку // Молодий вчений. 2019. № 3 (67). С. 443-447.
 15. Матвійчук Л. Державне регулювання розміщення коштів страхових резервів // Вісник Хмельницького національного університету. Серія “Економічні науки”. 2015. № 3. Т. 3. С. 152–156.
 16. Баранов А., В. Баранова О. Фінанси страхових організацій. Практикум: [навч. посіб.]. К. : КНЕУ. 2012. - 215 с.
 17. Нагайчук Н., Гончаренко О. Фінанси страхових компаній: [навч. посіб.]. К. : УБС НБУ. 2010. 527 с.
 18. Гаманкова О. О. Фінанси страхових організацій: [навч. посіб.]. К. : КНЕУ. 2007. 328 с.
 19. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
 20. Офіційний веб-сайт НБУ. URL:<https://bank.gov.ua/>
 21. Департамент нагляду за страховим ринком трансформовано в Департамент нагляду за ринком небанківських фінансових послуг. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/departament-naglyadu-za-strahovim-rinkom-transformovano-v-departament-naglyadu-za-rinkom-nebankivskih-finansovih-poslug>
 22. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua/>
 23. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
 24. Офіційна сторінка Ліги страхових організацій України. URL: <http://uainsur.com/>

Викладач _____ Крпельницька С.О.